

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 802

van **JAN LAEREMANS**

datum: 14 september 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Scholen in de Vlaamse Rand - Capaciteitsproblemen

Ook bij het begin van dit schooljaar wordt de Vlaamse Rand rond Brussel geconfronteerd met een forse stijging van het aantal leerlingen. Dat is een logisch gevolg van het hoge aantal aanmeldingen dat al in maart van vorig schooljaar werd gesignaleerd en waarover ik de minister in een eerdere schriftelijke vraag, nr. 498 van 15 april 2020, bevroeg.

Deze forse stijging is vooral problematisch voor middelbare scholen die hun capaciteit noodgedwongen aanpassen aan de hoge vraag in plaats van de leerlingen zomaar te verwijzen naar andere scholen, omdat deze laatste optie geen duurzame oplossing biedt aangezien quasi alle scholen in de streek kampen met plaatstekorten vanwege het hoge aantal aanmeldingen. Indien iedere school uit de streek vlakaf zou stellen "dit is onze limiet, wij gaan daar niet boven", dan worden honderden leerlingen genoodzaakt om 20, 30 tot 40 kilometer van hun woonplaats school te lopen. Het is immers erg begrijpelijk dat schoolbesturen willen ingaan op de grotere vraag van ouders die hun kind graag in hun eigen omgeving willen laten schoollopen. Een artikel in Het Nieuwsblad van 2 september jl. geeft ter zake het voorbeeld van Sint-Angela en Sint-Jozef in Ternat. Het aangehaalde voorbeeld is exemplarisch en dus zoals gezegd zeker niet uniek.

Schoolbesturen uit de Vlaamse Rand die dus toch extra leerlingen willen aannemen, nemen een groot risico voor het komende schooljaar. Want de minister belooft weliswaar bijkomende subsidies voor 2021, die moeten leiden tot extra plaatsen in het secundair onderwijs in de regio, maar het lost de capaciteitsproblemen voor dit schooljaar niet op.

Daarnaast vereisen meer leerlingen ook meer uren. Hier ligt immers het voornaamste pijnpunt voor dit schooljaar, aangezien door de huidige berekeningswijze extra uren pas ingericht worden vanaf 1 september van het volgende schooljaar, gebaseerd op de leerlingenaantallen van februari 2021. Als een school dit schooljaar een paar klassen extra wil inrichten, moet ze dus niet alleen de bijkomende lokalen inrichten, maar ook de extra leerkrachten gedurende een schooljaar volledig zelf gaan betalen. Daarom is de vraag van de schoolbesturen om een hertelling in oktober (opnieuw) in te richten ten eerste te begrijpen. Zodoende kunnen de loonkosten van deze extra leraren gedragen worden door de overheid.

1. Hoe evalueert de minister de hierboven beschreven problemen aan het begin van dit schooljaar?

2. Heeft de minister de alarmsignalen van verschillende scholen ontvangen of blijft het beperkt tot één school?
3. De officiële tellingen gebeuren pas in februari.
Heeft de minister toch al een globaal zicht op hoeveel extra leerlingen er dit jaar in de Vlaamse Rand moeten opgevangen worden in het secundair onderwijs ten opzichte van vorig schooljaar?
4. Omtrent de vraag voor een hertelling in oktober: heeft de minister deze vraag van verschillende scholen ontvangen of blijft ze beperkt tot één school?
5. Omtrent de vraag voor een hertelling in oktober: de Vlaamse Regering heeft d.m.v. het Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2020 in mei jongstleden de maatregel afgeschaft waarbij het aantal uren-leraar voor het eerste leerjaar A en B kan herberekend worden op basis van een vergelijking van de leerlingenpopulatie tussen de eerste lesdag van oktober en de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar. Onze fractie stelde zich vragen bij deze beslissing en ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) verklaarde toen niet akkoord te gaan met dit besluit op het moment dat de leerlingenpopulatie in de eerste graad van het secundair onderwijs stijgt.
Kan de vermelde afschaffing niet worden teruggedraaid voor regio's zoals de Vlaamse Rand, waarbij we zien dat het aantal leerlingen structureel stijgt?
6. Staat de minister open voor de suggestie om - desnoods met het Randfonds - in extra middelen te voorzien om de desbetreffende noden al dit schooljaar te verzachten?
7. Welke eventuele andere maatregelen zal de minister nemen om dit probleem op korte termijn aan te pakken?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 802 van 14 september 2020

van **JAN LAEREMANS**

1. In 2020 werd verder uitvoering gegeven aan de capaciteitsprojecten waarvoor in het verleden middelen werden toegekend. Voor de periode 2019-2022 werden in 2019 in totaal 24,7 miljoen euro capaciteitsmiddelen toegekend voor capaciteitsprojecten in de Vlaamse Rand, vooral in scholen voor secundair onderwijs.

In de zomer van 2020 werd aanvullend 34 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen voorzien op begrotingsjaar 2021. Ik ben mij bewust van de noden in de Vlaamse Rand, vandaar dat ik deze laatste middelen op enkele onderwijszones heb geconcentreerd waar de grootste capaciteitsnoden verwacht worden. Zo werd 30% van de middelen voorzien voor bijkomende plaatsen in de Vlaamse Rand.

Ik ben tevreden dat de school de fysieke ruimte had om extra leerlingen te kunnen inschrijven en die ook heeft benut. Uiteraard betreur ik dat de school bij de extra inschrijvingen geen rekening hield met het feit dat daar niet onmiddellijk uren-leraar vanuit de overheid tegenover staan. Het komt het schoolbestuur toe om hierover te waken. Die leerlingenstijging komt niet uit de lucht vallen, al jaren waarschuwen we voor capaciteitsproblemen. Een zekere, maar gestage groei door het schoolbestuur in de voorbije jaren had dit kunnen opvangen: 1 klas extra in 2018-2019, 1 klas extra in 2019-2020 en 1 klas extra in 2020-2021 had hetzelfde resultaat gehad en minder ontgoochelde leerlingen de voorbije jaren.

Bovendien was het ook nog niet zeker dat de school had kunnen hertellen, gezien de voorwaarden die eraan gekoppeld waren: een minimale stijging of daling van het aantal leerlingen op niveau van:

- én de school;
- én de scholengemeenschap;
- én de zone(s) waarover de scholengemeenschap zich uitstrekt.

Ik reken op de onderlinge solidariteit binnen het net om de leerlingenfluctuaties over de regio's op te vangen. Mocht ik ingaan op de vraag/eis van de betrokken directie dan overschrijdt elke school de vooropgestelde capaciteit en is de ratio volledig zoek.

2. Buiten de school van Ternat heb ik geen signalen ontvangen.
3. In de bijlage vindt de Vlaams volksvertegenwoordiger een update van het aantal ingeschreven leerlingen in een school waarvan de hoofdvestigingsplaats gelegen is in de Vlaamse Rand rond Brussel. De leerlingenaantallen voor het schooljaar 2019-2020 werden vergeleken met de aantallen van 2020-2021 op 17 september van elk schooljaar.

Hierbij mag niet uit het oog verloren worden dat de data voor 2020-2021 op dit moment nog voorlopig en niet-geverifieerd zijn. Ik roep op om de gegevens met de nodige voorzichtigheid te interpreteren. Uit de voorlopige cijfers blijkt een toename van 3% van het leerlingenaantal in scholen gelegen in de Vlaamse Rand tegenover het vorige schooljaar.

4. Buiten de school van Ternat heb ik geen signalen ontvangen.
5. De laatste twee schooljaren konden scholen in aanmerking komen voor een hertelling. De voorwaarden voor de hertelling werden in het onderwijsveld als complex ervaren, terwijl de uitkomst (hertelling) voor een school weinig voorspelbaar was en pas na de start van het schooljaar gekend was. Dat de hertelling niet enkel meer maar ook minder uren-leraar kon betekenen, werd niet positief onthaald. Daarnaast is er ook minder beschikbare budgettaire ruimte.

Bij de afschaffing van deze maatregel was het voorspelbaar dat er een of meerdere scholengemeenschappen in september gingen vragen om de maatregel terug in te voeren. Het was dan ook geen gemakkelijke beslissing, maar bovenstaande redenen leidden tot de beslissing om voor het eerste leerjaar van het secundair onderwijs niet langer te hertellen.

6. Op elke maatregel die wordt genomen, kan geen uitzondering worden voorzien. Hoe begrijpelijk de vraag ook is. Het Randfonds dient niet om extra uren-leraar te subsidiëren. Scholen krijgen middelen uit het Randfonds om extra initiatieven i.v.m. de kennis van het Nederlands te subsidiëren. De school waarnaar wordt verwezen in uw vraag behoort ook niet tot de Vlaamse Rand.
7. Om fluctuaties in de leerlingenpopulatie op te vangen is er het systeem van de overdrachten en overnames van uren. Een school kan tijdens een bepaald schooljaar niet-ingerichte uren-leraar overdragen naar een andere school (van hetzelfde net of van dezelfde scholengemeenschap) voor voltijds gewoon secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs of deeltijds beroepssecundair onderwijs. Daarnaast kan tot maximaal 2% van het urenpakket worden overgedragen naar een volgend schooljaar (buffer). Dit systeem gaat uit van de onderlinge solidariteit tussen scholen en moet toelaten om leerlingefluctuaties zelfs over regio's heen op te vangen.

BIJLAGE

[Overzicht](#)